

CZU: 336.221.4:330.59(478)

UDC: 336.221.4:330.59(478)

SPORIREA INEGALITĂȚII SOCIALE DIN REPUBLICA MOLDOVA PRIN PRISMA INECHITĂȚII IMPUNERII FISCALE

Conf. univ. dr. Serghei SERDUNI, ASEM
serduni.serghei@ase.md
ORCID: 0000-0002-7467-8442
DOI: <https://doi.org/10.53486/econ.2023.126.074>

Prezentul studiu examinează inechitățile identificate în sistemul de impozitare din Republica Moldova, analizând, în mare parte, cota unică de 12%, care, de altfel, contribuie la accentuarea decalajelor sociale și economice, deoarece odată cu introducerea sistemului proporțional de impozitare, s-a înregistrat o creștere a nivelului de inegalitate din țară. Autorul evidențiază faptul că, o cotă fixă avantajează în mod semnificativ pe cei cu venituri mai mari, deoarece procentul aplicat este uniform pentru toți contribuabilii. Argumentele aduse pentru a demonstra această teorie, se bazează pe analiza datelor fiscale. Astfel, cei cu venituri financiare mai mari sunt avantajați, în timp ce cei cu venituri mai mici – suportă o povară proporțional mai mare. Articolul subliniază necesitatea unei revizuirii a sistemului de impozitare, pentru a elimina această inechitate și pentru a promova o distribuție mai echitabilă a sarcinii fiscale, în scopul reducerii inegalității sociale.

***Cuvinte-cheie:** inegalitate, inechitate, venit, reformă fiscală, taxă fiscală, impunere fiscală echitabilă.*

JEL: H24, H21, D63, J31.

Introducere

Inegalitatea socială este o realitate prezentă în toate societățile, indiferent de nivelul lor de dezvoltare, deoarece distribuția averii și a veniturilor nu poate fi realizată în mod uniform printre membrii acestor comunități. La fel ca și alte țări, Republica Moldova se confruntă cu fenomenul de inegalitate.

Analiza în dinamică a inegalității este esențială pentru o guvernare eficientă, pentru dezvoltarea de politici publice sustenabile și pentru promovarea unei societăți mai echitabile, deoarece cunoașterea acestor indicatori ne permite: să identificăm tendințe pe termen lung și să înțelegem evoluția societății în ceea ce privește distribuția resurselor și oportunităților; să evaluăm eficacitatea politicilor publice și a reformelor economice asupra nivelului de inegalitate; să anticipăm riscurile sociale și economice; să dinamizăm dezbaterile publice și să mobilizăm opinia

INCREASING SOCIAL INEQUALITY IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA THROUGH THE LENS OF TAX INEQUITY

Assoc. Prof. PhD Serghei SERDUNI, ASEM
serduni.serghei@ase.md
ORCID: 0000-0002-7467-8442
DOI: <https://doi.org/10.53486/econ.2023.126.074>

This study examines the inequalities identified in the tax system of the Republic of Moldova, analysing, for the most part, the single rate of 12%, which, moreover, contributes to the accentuation of social and economic disparities, because with the introduction of the proportional system of taxation, there has been an increase in the level of inequality in the country. The author points out that a flat rate significantly benefits those with higher incomes, as the percentage applied is uniform for all taxpayers. The arguments put forward to prove this theory are based on analysis of tax data. Thus, those with higher financial incomes are advantaged, while those with lower incomes – bear a proportionately higher burden. The article highlights the need for an overhaul of the tax system to eliminate this inequality and promote a fairer distribution of the tax burden in order to reduce social inequality.

***Keywords:** inequality, inequity, income, tax reform, tax rate, fair taxation.*

JEL: H24, H21, D63, J31.

Introduction

Social inequality is a reality in all societies, regardless of their level of development, because wealth and income distribution cannot be evenly distributed among members of these communities. Like other countries, the Republic of Moldova faces the phenomenon of inequality.

The dynamic analysis of inequality is essential for effective governance, for the development of sustainable public policies and for the promotion of a more equitable society, as knowledge of these indicators allows us to: identify long-term trends and understand the evolution of society in terms of the distribution of resources and opportunities; assess the effectiveness of public policies and economic reforms on the level of inequality; anticipate social and economic risks; stimulate public debate and mobilize public opinion in favour of social and economic change; and guide the authorities' political decisions towards measures to improve social policies and programs.

publică în favoarea schimbărilor sociale și economice; să orientăm deciziile politice ale autorităților spre luarea de măsuri aferente îmbunătățirii politicilor și programelor sociale.

Inegalitatea în sine, de fapt, nu este o barieră majoră pentru derularea eficace a proceselor sociale în comunitate. Ea devine o problemă din momentul în care merge la pachet cu sărăcia și nerespectarea principiilor echității [1]. Astfel, într-o țară cu inegalitate economică sporită, dar în care nivelul de bunăstare al cetățenilor este înalt și se respectă principiul echității fiscale, va fi liniște și progres economic. Într-o țară cu inegalitate ridicată, dar în care se respectă principiul de echitate în impunerea fiscală, situația va fi tolerată de către comunitate, deoarece, în mod gradual, inegalitatea va scădea și nivelul de bunăstare va crește. Cea mai gravă situație se înregistrează în societatea cu nivel ridicat de inegalitate, în care nu se respectă principiile echității, iar cetățenii se confruntă cu sărăcia.

Există țări în care coeficienții de inegalitate sunt mai mari decât în țara noastră și societatea acceptă o atare situație ca ceva firesc, deoarece nivelul veniturilor permite un trai decent, practic pentru toți cetățenii. Or, în Republica Moldova, practic, atestăm fenomenul cel mai grav: inegalitate, inechitate și sărăcie. Rata sărăciei extreme și celei absolute au valori foarte mari și sunt în creștere, concentrarea veniturilor este extrem de înaltă, iar echitatea are carențe majore. În condițiile în care circa o treime din populația țării se află în zona sărăciei absolute, iar un număr foarte redus de cetățeni însușesc aproape o cincime din veniturile impozabile, se creează o situație tensionată, care poate genera conflicte sociale majore.

Inegalitatea este un fenomen complex, iar cauzele sale sunt multiple. Aici vom aborda doar un aspect al problemei, cel legat de veniturile impozabile ale populației și vom încerca să demonstrăm doar dependența dintre sporirea gradului de inegalitate și inechitatea sistemului fiscal. În special vom analiza rezultatele reformei fiscale realizate în această perioadă în Republica Moldova, care s-a axat pe modificarea sistemului de impozitare a veniturilor persoanelor fizice. Începând cu 1 octombrie 2018, sistemul progresiv de impunere fiscală cu două trepte, respectiv 7% și 18%, a fost înlocuit cu sistemul proporțional cu o cotă unică de impunere de 12%.

Această schimbare considerăm a fi una dintre cauzele creșterii inegalității, deoarece un sistem de impozitare proporțional afectează în mod disproporționat veniturile.

Metodologia aplicată

Studiul se bazează pe *analiza și sinteza* publicațiilor științifico-practice, care fac referire la fenomenele de inegalitate, inechitate și impunere fiscală. Pentru efectuarea cercetării au fost utilizate lucrări fundamentale, relevante subiectelor investigate, articole științifice, studii și rapoarte accesibile online. În calitate de surse pentru materialului fac-

Inequality is in fact not a major barrier to effective social processes in the community. It becomes a problem when it goes hand in hand with poverty and a lack of equity [1]. Thus, in a country with high economic inequality, but where the level of wealth of citizens is high and the principle of fiscal equity is respected, there will be peace and economic progress. In a country with high inequality, but where the principle of fairness in taxation is respected, the situation will be tolerated by the community because, gradually, inequality will decrease, and welfare levels will increase. The worst situation is registered in a society with high inequality, where the principles of fairness are not respected and citizens face poverty.

There are countries where the inequality coefficients are higher than in our country and society accepts such a situation as something natural because the level of income allows a decent living for practically all citizens. In the Republic of Moldova, however, we are practically witnessing the most serious phenomenon: inequality, inequity, and poverty. The extreme and absolute poverty rates are very high and rising, income concentration is extremely high, and equity is seriously lacking. With around a third of the country's population living in absolute poverty and a very small number of citizens pocketing almost a fifth of taxable income, this creates a tense situation that can lead to major social conflicts.

Inequality is a complex phenomenon, and its causes are many. Here we will only address one aspect of the problem, that of people's taxable incomes, and try to demonstrate the link between increasing inequality and inequality in the tax system. We shall analyse the results of the tax reform carried out during this period in the Republic of Moldova, which focused on changing the personal income tax system. Since 1 October 2018, the progressive tax system with two tax brackets, 7% and 18%, has been replaced by a proportional system with a single tax rate of 12%.

We consider this change to be one of the causes of increasing inequality, as a proportional tax system disproportionately affects incomes.

Applied methodology

The study is based on the *analysis and synthesis* of scientific and practical publications, which refer to the phenomena of inequality, inequity, and tax imposition. Fundamental works, relevant to the subjects investigated, scientific articles, studies and reports accessible online were used to carry out the research. As sources for the factual material used in the *statistical and comparative analysis*, the annual reports prepared and published by the State Tax Service – the public authority empowered to administer taxes, duties and other payments in the interest of the state, as well as the websites of the National Bureau of Statistics of the Republic of Moldova and the World Bank were used.

tologic utilizat în *analiza statistică și comparativă* efectuată, au servit atât rapoartele anuale, elaborate și publicate de Serviciul Fiscal de Stat – autoritatea publică împuternicită să administreze impozitele, taxele și alte plăți în interesul statului, cât și paginile web ale Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova și cele ale Băncii Mondiale.

Analiza datelor statistice a permis reflectarea situației de moment și identificarea tendințelor referitor la fenomenul de inegalitate, precum și elucidarea efectelor cauzate de prevederile reformei fiscale petrecute în 2018 asupra echității fiscale și inegalității sociale.

Rezultate obținute și discuții

Există mai mulți indicatori utilizați pentru a caracteriza nivelul de inegalitate și care oferă o analiză mai detaliată asupra modului în care resursele, oportunitățile și beneficiile sunt distribuite între diferite grupuri de oameni. Cei mai importanți indicatori sunt:

1. Coeficientul Gini: cu cât coeficientul Gini este mai aproape de 0, cu atât distribuția este mai egală, iar cu cât este mai aproape de 1, cu atât inegalitatea este mai mare;
2. Raportul între veniturile celor mai bogați și celor mai săraci: acest raport indică diferența dintre veniturile celor mai bogați și cele ale celor mai săraci;

Procentajul veniturilor pentru cei mai bogați X%: acest indicator arată cât procent din totalul veniturilor revine unui anumit procentaj din populație.

The analysis of statistical data allowed to reflect the current situation and identify trends in the phenomenon of inequality, as well as to elucidate the effects caused by the provisions of the tax reform passed in 2018 on tax equity and social inequality.

Obtained results and discussions

There are several indicators used to characterize the level of inequality and which provide a more detailed analysis of how resources, opportunities and benefits are distributed between different groups of people. The most important indicators are:

1. Gini coefficient: the closer the Gini coefficient is to 0, the more equal the distribution, and the closer it is to 1, the greater the inequality.
2. Ratio of incomes of the richest to the poorest: this ratio indicates the difference between the incomes of the richest and the poorest.

Percentage of income for the richest X%: this indicator shows what percentage of total income goes to a certain percentage of the population.

Tabelul 1/ Table 1

**Dinamica indicatorilor de inegalitate și sărăcie în Republica Moldova,
pentru perioada 2014-2022/
Dynamics of inequality and poverty indicators in the Republic of Moldova
for the period 2014-2022**

Indicator/ The indicator	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Coeficientul GINI pentru venituri/ The GINI coefficient for income	0,3257	0,3238	0,3314	0,3168	0,3049	0,3148	0,3226	0,3319	0,3208
Raportul venitului dintre quintila I și V/ Income ratio between quintile I and V	5,6636	5,4758	5,7733	5,3455	5,0761	5,0905	5,3030	5,5736	5,3116
Ponderea veniturilor ce revine milionarilor %/ The share of income belonging to millionaires %	-	-	-	2,4	10,3	13,0	13,5	15,4	18,0
Ponderea milionarilor în total contribuabili %/ The share of millionaires in total taxpayers	-	-	-	0,045	0,146	0,210	0,251	0,264	0,315
Rata sărăciei extreme %/ Extreme poverty rate	12,8	10,5	10,4	11,0	8,7	10,7	10,8	9,5	13,5
Rata sărăciei absolute %/ Absolute poverty rate	29,5	25,4	26,4	27,7	23,0	25,2	26,8	24,5	31,1

Sursa: elaborat de autor în baza [10],[7]/Source: developed by the authors based on [10],[7]

Confrom datelor din tabelul 1, pentru primii cinci ani ai perioadei analizate, dinamica inegalității populației după venituri are un caracter de diminuare și continuă trendul demarat în anul 2006. Astfel,

According to the data in table 1, for the first five years of the period under review, the dynamics of population inequality by income is decreasing and continues the trend started in 2006. Thus, the Gini

coeficientul Gini s-a diminuat constant timp de 13 ani. Dacă în 2006 [2], [5] el avea valoarea de 0,3702, apoi către 2018 el a pierdut aproape 18% din greutate și a atins nivelul de 0,3049, care este unul acceptabil și chiar mai bun decât cel din Italia, Spania, Portugalia, Bulgaria, Țările Baltice, România [11]. Dar deja în anul următor, în 2019, vectorul se inversează pentru 3 ani și chiar dacă în 2022 avem, din nou, o diminuare, suntem totuși la nivelul de 0,3208, care este practic cel de la care am pornit acum 8 ani în urmă.

O evoluție similară are și indicatorul „Raportul veniturilor dintre quintila I și V”. Veniturile celor mai înstărite 20% din populație depășesc, în mod constant, de peste 5 ori veniturile celor mai săraci 20% dintre cetățeni. Chiar dacă are o valoare destul de înaltă, acest indicator, la fel, ne poziționează mai sus, în raport cu o serie de țări europene mult mai dezvoltate decât Republica Moldova.

Indicatorul „Pondere veniturilor ce revine milionarilor” caracterizează nivelul de concentrare a veniturilor. În anul 2022, milionarii autohtoni, reprezentând doar 0,315% din totalul contribuabililor, au primit 18% din totalul veniturilor impozabile. Această cifră indică un nivel extrem de ridicat de concentrare a veniturilor impozabile, depășind semnificativ media înregistrată în țările din regiune.

Pentru a înțelege cum introducerea cotei unice de impozitare s-a reflectat în creșterea inegalității economice pentru cetățenii Republicii Moldova, mai jos vom analiza câteva aspecte cheie.

Primul aspect se referă la dinamica surselor de venituri impozabile (vezi tabelul 2). Vom evidenția cum s-a modificat în timp structura surselor de venit ale contribuabililor autohtoni și impactul acestei schimbări asupra diferitelor categorii de contribuabili.

Al doilea aspect ține de influența modificării cotei de impozitare și a scutirilor asupra nivelului de inechitate și, implicit, asupra inegalității. Pornim de la ipoteza că introducerea cotei unice de impozitare a afectat diferit contribuabilii. Astfel, o parte dintre contribuabili, în special cei cu venituri ridicate, au fost avantajați, în timp ce cei cu venituri mici au fost dezavantajați, având ca rezultat creșterea inegalității. Temeiul acestei presupuneri este coincidența temporală a reformei fiscale și a deteriorării indicatorilor de egalitate. Anul 2019, primul an post-reformă fiscală, este anul în care inegalitatea începe să crească.

După cum e și firesc, chiar dacă înregistrează o tendință lentă de scădere, principala sursă de venit impozabil pentru cetățeni rămâne salariul. Ponderea salariului în totalul veniturilor impozitate a înregistrat o scădere în ultimii 4 ani, trecând de la cota de 78%, înregistrată în 2018, la cota de 74,2%, în 2022. Grupul de cetățeni care beneficiază de această sursă de venituri este cel mai numeros, în comparație cu celelalte grupe beneficiare de alte surse de venituri.

coefficient has been decreasing steadily for 13 years. If in 2006 [2], [5] it had a value of 0.3702, then by 2018 it has lost almost 18% of its weight and reached the level of 0.3049, which is acceptable and even better than that of Italy, Spain, Portugal, Bulgaria, the Baltic States, Romania [11]. But already in the following year, in 2019, the vector reverses for 3 years and even if in 2022 we have, again, a decrease, we are still at the level of 0.3208, which is practically the one we started from 8 years ago.

A similar evolution is also shown by the indicator “Income ratio between quintile I and V”. The income of the richest 20% of the population consistently exceeds the income of the poorest 20% by more than 5 times. Even though this indicator is quite high, it still places us higher than a number of European countries that are much more developed than Moldova.

The indicator “Share of income accruing to millionaires” characterizes the level of income concentration. In 2022, domestic millionaires, representing only 0.315% of all taxpayers, received 18% of total taxable income. This figure indicates an extremely high level of concentration of taxable income, significantly exceeding the average for countries in the region.

In order to understand how the introduction of the flat tax rate has been reflected in increased economic inequality for Moldovan citizens, below, we analyse some key issues.

The first aspect concerns the dynamics of taxable income sources (see table 2). We will highlight how the structure of domestic taxpayers' income sources has changed over time and the impact of this change on different categories of taxpayers.

The second aspect concerns the influence of changes in the tax rate and exemptions on the level of inequality and hence on inequity. We start from the assumption that the introduction of the single tax rate affected taxpayers differently. Thus, some taxpayers, especially high-income taxpayers, have benefited, while low-income taxpayers have been disadvantaged, resulting in increased inequality. The basis for this assumption is the coincidence in time of the tax reform and the deterioration of the equality indicators. The year 2019, the first-year post tax reform, is the year when inequality starts to rise.

As is only natural, even if it is slowly decreasing, the main source of taxable income for citizens remains wages. The share of wages in total taxed income has been declining over the last 4 years, from 78% in 2018 to 74.2% in 2022. The group of citizens benefiting from this source of income is the largest compared to the other groups benefiting from other sources of income.

Tabelul 2/Table 2

**Dinamica surselor de venit impozabil pentru perioada 2018-2022/
Dynamics of sources of taxable income for the period 2018-2022**

Indicator/ The indicator	Anul 2018/ Year 2018		Anul 2019/ Year 2019		Anul 2020/ Year 2020		Anul 2021/ Year 2021		Anul 2022/ Year 2022		Creștere/ Growth 2022/2018
	Valoarea Value	%	Valoarea/ Value	%	Valoarea/ Value	%	Valoarea/ Value	%	Valoarea/ Value	%	%
Salariu, mln. lei/ Salary, MDL million	46482,84	78,01	53869,85	77,6	5564,89	77,7	63359,33	76,1	72830,17	74,2	+56,7
Dividende, mln. lei/ Dividends, MDL million	6172,31	10,36	8446,85	12,16	7758,87	10,83	9427,14	11,3	12692,11	12,9	+82,6
Locațiune, mln.lei/ Lease, MDL million	1840,02	3,09	2180,43	3,1	2189,57	3,05	2616,41	3,14	3044,39	3,01	+65,4
Livrarea producției agricole, mln. lei/ Agricultural pro- duction delivery, MDL million	2261,06	3,79	2420,89	3,5	1666,58	2,32	2351,94	2,82	2346,64	2,4	+3,7
Creștere capital mln. lei/ Capital increase, MDL million	393,42	0,66	699,39	1	1406,33	1,96	2216,64	2,64	1818,49	1,8	4,6 ori
Venit obținut peste hotare, mln. lei/ Income earned abroad, MDL million	80,2		61,01		57,10		82,46		112,74	0,1	+40
Dobânzi, mln. lei/ Interest, MDL million	30,13		35,27		34,04		35,27		1557,6	1,5	52 ori
Royalty. mln. lei/ Royalties, MDL million	259,91	0,44	296,91	0,43	329,54	0,46	411,98	0,49	525,75	0,5	102 %
Câștiguri la jocuri de noroc, mln. lei/ Gambling winnings, MDL million	761,42	1,28	685,8	0,9	94,54	0,13	210,53	0,24	231,71	0,2,	-3,3 ori
Alte venituri, mln .lei/Other incomes	1298,7	2,18	733,6	1,05	1814,41	2,53	2831,56	3,39	3041	3,01	
Total mln. lei/ Total, MDL million	59580	100	69430	100	71590	100	83300	100	98200	100	64,8

Sursa: elaborat de autor în baza [7]/Source: developed by the authors based on [7]

Pe locul al doilea, ca sursă de venituri impozabile, se situează dividendele. Ponderea acestora în totalul veniturilor a crescut de la valoarea de 10,3%, înregistrată în 2018, la nivelul de 12,9%, atins în 2022. Teoretic, având în vedere rezultatele procesului de privatizare din anii 1990-2000, numărul proprietarilor de active generatoare de dividende este semnificativ însă, în practică, cea mai mare parte din dividende sunt achitate unui număr redus de cetățeni.

Înșușirea veniturilor prin filiera dividende a devenit pentru întreprinzătorii autohtoni o practică răspândită de optimizare a costurilor legate de remun-

Dividends are the second most important source of taxable income. Their share of total income has increased from 10.3% in 2018 to 12.9% in 2022. Theoretically, given the results of the privatization process in 1990-2000, the number of owners of dividend-generating assets is significant, but in practice most dividends are paid to a small number of citizens.

The capture of income through the dividend channel has become a widespread practice for domestic entrepreneurs to optimize the cost of remunerating the human factor. Thus, managers with owner-

nerarea factorului uman. Astfel, managerii cu statut de proprietar însușesc cea mai mare parte din venituri anume prin atribuirea de dividende.

Atunci când venitul obținut prin calcularea de salariu este taxat sub trei aspecte și la cote substanțiale (24% contribuții pentru fondul de asigurări sociale, 9% contribuții în fondul asigurării medicale și 12% impozit pe venit), astfel încât, cumulativ presiunea fiscală este de circa 35,42%, iar venitul obținut prin calea dividendelor este taxat cumulativ la presiunea de 17,28% (12% cota impozit pentru venit pentru persoane juridice și 6% cota impozit pe venit sub formă de dividend pentru persoanele fizice), este mai rațional ca întreprinzătorul să-și obțină venitul prin două căi. Prima cale presupune fixarea unui salariu (de multe ori salariul minim pe economie), care dacă nu luăm în calcul scutițiile, va fi taxat la cota cumulativă de 35,42%, iar restul de venit să fie obținut prin atribuirea de dividend, care cumulativ va fi taxat la doar 17,28%.

Această optimizare este absolut legală, dar generatoare de inechitate fiscală pentru contribuabili cu venituri similare, dar statut diferit. Astfel, venitul obținut prin filiera salariu este taxat mult mai dur decât venitul însușit prin filiera salariu plus dividend [4].

Pe poziția a treia în sursa de formare a venitului impozabil se află venitul provenit din locațiune. Chiar dacă înregistrează creșteri în valori absolute, ponderea acestei surse de venit oscilează în jurul valorii de doar 3%. Acestei surse-i este caracteristic numărul relativ mic de persoane care obțin acest tip de venituri.

Următoarea sursă majoră care contribuie la formarea veniturilor impozabile pentru un număr foarte mare de cetățeni, este livrarea producției agricole. Această sursă contribuie la bunăstarea cetățenilor, în funcție de condițiile climatice ale anului, fapt demonstrat de rezultatele anului 2020, care a fost unul neprielnic. Per general, această sursă de venituri înregistrează valori absolute constante, dar cu tendință de micșorare în valori relative, fixând în anul 2022 cota de 2,4%. Specific pentru această sursă este faptul că, beneficiarii reprezintă un număr mare de persoane care fac parte din categoria celor cu venituri mici.

Pe locul 5 în top surse de venituri se situează creșterea de capital. Deși ponderea acestei surse în volumul total de venituri pentru anul 2022 este de doar 1,8%, iar în valori absolute și relative este mai mică decât în anul precedent, totuși contribuția ei este în trend de creștere, iar comparativ cu anul 2018 majorarea absolută este de peste 4,6 ori. Beneficiarii acestei surse de venit sunt persoane în număr restrâns, care fac parte din categoria celor cu venituri medii și mari.

O altă sursă, a cărei contribuție la formarea veniturilor impozabile ale cetățenilor a explodat în anul 2022, este venitul obținut din dobânzi. Dacă în anii precedenți contribuția acestei surse era de ordinul sutimilor de procente, apoi în anul 2022, volumul

ship status appropriate most of the income through dividends.

When the income obtained through payroll is taxed under three aspects and at substantial rates (24% contributions to the social insurance fund, 9% contributions to the health insurance fund and 12% income tax), so that cumulatively the tax burden is about 35.42%, and the income obtained through dividends is taxed cumulatively at 17.28% (12% income tax rate for legal entities and 6% income tax rate in the form of dividends for individuals), it is more rational for the entrepreneur to obtain his income through two routes. The first way involves setting a salary (often the minimum wage), which if we do not consider the exemptions, will be taxed at the cumulative rate of 35.42%, and the rest of the income will be obtained by allocating a dividend, which cumulatively will be taxed at only 17.28%.

This optimization is legal but creates tax inequity for taxpayers with similar income but different status. Thus, income earned through the salary channel is taxed much more heavily than income earned through the salary plus dividend channel [4].

The third most important source of taxable income is rental income. Even though it is increasing in absolute terms, the share of this source of income is only around 3%. This source is characterized by the relatively small number of people earning this type of income.

The next major source of taxable income for a very large number of citizens is the delivery of agricultural produce. This source contributes to the welfare of citizens, depending on the climatic conditions of the year, which is demonstrated by the results of 2020, which was a poor year. Overall, this source of revenue records constant absolute values, but with a tendency to decrease in relative values, setting in 2022 the share at 2.4%. Specific for this source is the fact that the beneficiaries represent a large number of people who belong to the category of low income.

In the 5th place in the top sources of income is the capital increase. Although the share of this source in the total revenue volume for 2022 is only 1.8%, and in absolute and relative values is lower than in the previous year, however, its contribution is in the growth trend, and compared to 2018, the absolute increase is over 4.6 times. Beneficiaries of this source of income are a limited number of persons belonging to the category of those with medium and high incomes.

Another source, whose contribution to the formation of taxable income of citizens exploded in 2022, is the income obtained from interest. If in previous years the contribution of this source was in the order of percentages hundredths, then in 2022, the volume of interest-generated income increased compared to previous years by more than 50 times and

veniturilor generat de dobânzi a crescut comparativ cu anii precedenți de peste 50 ori și a atins valoarea de 1,5% din total venituri impozabile. Concentrația beneficiarilor acestei surse de venit este înaltă. Deși numărul celor care obțin dobânda este destul de mare, fiindcă dobânda se calculează atât pentru depozitele bancare la termen, cât și pentru sumele bănești de pe cardurile salariale, totuși fluxul cel mai semnificativ de dobânzi este direcționat spre un număr relativ restrâns de cetățeni, în special spre cei cu venituri mari și medii. Cetățenii din segmentul cu venituri mici nu sunt beneficiari ai acestei surse de venit.

Este important de menționat că, cota de impozitare a veniturilor diferențiază în funcție natura acestora. Astfel, dividendele, royalty și dobânzile sunt taxate la cota cea mai mică, de 6%, iar cota de impozitare pentru venitul provenit din locațiune, în funcție de subiecții raportului de locațiune, persoană fizică sau juridică, este de 7% sau 12%. Pornind de la acestea, ajungem la concluzia că, în urma modificării structurii surselor de venit, au avut de câștigat cei care au venituri mai mari. Se observă că ritmul de creștere a veniturilor din surse ale căror beneficiari sunt un număr redus de cetățeni, care fac parte din categoria celor cu venituri mari și medii, crește mult mai rapid decât venitul din sursele cu număr mare de beneficiari, dar din segmentul cu venituri mici. Respectiv, veniturile provenite din dividende, royalty, locațiune, dobânzi și creșteri de capital, au înregistrat în perioada 2018-2022 creșteri de: 82,6%, 65,4%, 102%, 460% și 5200%, ceea ce este semnificativ mai mult decât creșterea venitului provenit și salariu, care tot în această perioadă s-a majorat cu doar 56,7%. Doar sursa de venituri „câștiguri de la jocuri de noroc” în acest interval de timp a generat venituri mai mici.

Deci, doar modificarea structurii surselor de obținere a veniturilor a avut efecte de natură să înrăutățească nivelul de egalitate în societate și să sporească gradul de concentrare a veniturilor, iar cauza este inegalitatea în distribuirea și inechitatea în nivelul de impozitare a diferitor tipuri de venituri.

Efectele generate de introducerea cotei unice de impozitare a venitului, la fel, a agravat situația privind egalitatea și echitatea socială.

Impactul și beneficiarii reformei fiscale din 2018 sunt identificate în urma analizei datelor înregistrate în perioada 2017-2022, cu referire la venituri obținute și impozite achitate de către diferite categorii de contribuabili.

La început, evaluând impactul reformei prin prisma sumelor de impozit achitate, opinia publică a asociat prevederile reformei fiscale cu reducerea poverii fiscale.

Cu adevărat, după cum se poate observa, din tabelul 3, în anul 2019 – primul an de după reformă, povara fiscală pentru contribuabilii autohtoni s-a diminuat cu 0.11 p.p. Astfel, dacă în 2017 ponderea impozitelor în total venituri era de 6,85%, către 2019 aceasta a scăzut la 6,74%.

reached the value of 1.5% of the total taxable income. The concentration of beneficiaries of this source of income is high. Although the number of interest earners is quite high, as interest is calculated on both bank term deposits and money on salary cards, the most significant flow of interest is nevertheless directed to a relatively small number of citizens, especially those with high and middle incomes. Citizens in the low-income segment are not beneficiaries of this source of income.

It is important to note that the tax rate on income differs according to its nature. Thus, dividends, royalties and interest are taxed at the lowest rate of 6%, while the tax rate for rental income, depending on the subject of the rental relationship, natural or legal person, is 7% or 12%. From this, we conclude that, following the change in the structure of income sources, those with higher incomes have benefited. It can be seen that the rate of growth of income from sources whose beneficiaries are a small number of citizens, who belong to the high- and middle-income category, increases much faster than income from sources with a large number of beneficiaries but in the low-income segment. Respectively, income from dividends, royalties, rent, interest, and capital increases, have recorded increases during the period 2018-2022: 82.6%, 65.4%, 102%, 460% and 5200%, which is significantly more than the increase in income from wages and salaries, which also increased by only 56.7% in this period. Only the source of income “gambling winnings” during this period generated less income.

So, only the change in the structure of sources of income has had effects that are likely to worsen the level of equality in society and increase the degree of income concentration, and the cause is inequality in the distribution and inequality in the level of taxation of different types of income.

The effects of the introduction of the single income tax rate have also aggravated the situation regarding equality and social equity.

The impact and beneficiaries of the 2018 tax reform are identified by analysing the data recorded between 2017 and 2022, with reference to income earned and taxes paid by different categories of taxpayers.

Initially, by assessing the impact of the reform in terms of the amounts of tax paid, the public associated the provisions of the tax reform with the reduction of the tax burden.

Indeed, as can be seen, from table 3, in 2019 – the first year after the reform, the tax burden for domestic taxpayers decreased by 0.11 p.p. Thus, if in 2017 the share of taxes in total income was 6.85%, by 2019 it decreased to 6.74%.

Tabelul 3/Table 3

**Dinamica poverii fiscale pentru perioada anilor 2017-2022/
Dynamics of the tax burden for the period 2017-2022**

Total Contribuabili/Total taxpayers								
Indicator/ The indicator		Anul / Year 2017	Anul / Year 2019	Anul / Year 2021	Anul / Year 2022	Creșterea %/ Growth % 2019/2017	Creșterea % Growth % 2021/2017	Creșterea% Growth% % 2022/2017
1	Numărul, mii persoane/ The number, thousands of people	1200	1200	1520	1530	0	26,6%	27,5 %
2	Venituri, milioane lei/ Income, MDL million	53254	69430	83300	98200	30,3%	58,5%	84,4%
3	Impozite achitate, milioane lei/ Taxes paid, MDL million	3650	4670	6080	7200	27,9 %	66,6%	97,3%
4	Pondere impozitelor (povara fiscală) = = rd3/rd2/ The share of taxes (tax burden) = = row 3/row 2	6,85	6,74	7,29	7,33	-0,11 p. p.	+0,44 p.p	+0,48p.p.
5	Venitul mediu, mii lei = rd 2/ rd 1/ Average income, thousand lei = row 2/row 1	44,378	57,858	54,802	64,130	30,4 %	23,5 %	44,5%
6	Impozitul mediu, mii lei = rd 3/ rd 1 Average tax, thousand lei = row 3/row 1	3,041	3,890	4,000	4,795	27,9%	31,5%	57,7
Contribuabili milionari/Millionaire taxpayers								
7	Numărul, persoane/ The number, persons	537	2515	4007	4810	386,7 %	646%	8,6 ori
8	Venituri, milioane lei/ Income, MDL million	1286	9029	12825	17690	602,1 %	897%	13,8 ori
9	Impozite achitate, milioane lei/ Taxes paid, MDL million	133	586	837,9	1450	340,6%	529%	10,9 ori
10	Pondere impozitelor (povara fiscală) = rd 9/ rd 8/ The share of taxes (tax burden)	10,3%	6,49 %	6,53	8,19	-3,81 p.p	- 3,77 p. p	-2,11p.p.
11	Venitul mediu, mii lei = rd 8/ rd 7/ Average income, MDL thousand = row 8/row 7	2 394	3 590	3 200	3 677	50,0%	33%	53,6,%
12	Impozitul mediu, mii lei = rd 9/ rd 7/ Average tax, MDL thousand = row 9/row 7	248	233	209,1	301,46	-6 %	-16%	21,5%
Contribuabili ordinari/Ordinary taxpayers								
13	Numărul, mii persoane/ The number, thousands of people	1200	1198	1516	1525	-0.02	26%	27 %
14	Venituri, milioane lei/ Income, MDL million	51968	60401	70475	80510	16,2 %	35%	54,9%
15	Impozite achitate, milioane lei/ Taxes paid, MDL million	3517	4084	5242	5750	16,1	49 %	63,5%
16	Pondere impozitelor (povara fiscală) = rd 15/ rd 14/ The share of taxes (tax burden) = = row 15/row 14	6,77 %	6,76 %	7,43	7,14%	(-0,1) p.p	+0,66 p.p.	+0,37p.p
17	Venitul mediu, mii lei = rd 14/ rd 13/ Average income, MDL thousand = = row 14/row 13	43,3	50,42	46,5	52,79	16,4	7,4 %	21,9%
18	Impozitul mediu, mii lei = rd 15/ rd 13/ Average tax, MDL thousand = row 15/row 13	2,93	3,41	3,46	3,77	16,4	18%	28,7%

Sursa: elaborat de autor în baza [7]/Source: developed by the authors based on [7]

Doar peste doi ani tabloul s-a inversat, astfel că, în anul 2021, în comparație cu anul 2019 și chiar cu anul 2017, povara fiscală este deja mai mare și continuă să crească. În anul 2022, povara fiscală s-a majorat cu 0,48 puncte procentuale, în comparație cu anul 2017, atingând un nivel de 7,33%.

Din perspectiva principiului echității și efectului asupra inegalității, prezintă interes consecințele reformei fiscale, resimțite de diferite categorii de contribuabili.

Just two years later the picture has reversed, so that in 2021, compared to 2019 and even 2017, the tax burden is already higher and continues to grow. In 2022, the tax burden has increased by 0.48 percentage points compared to 2017, reaching a level of 7.33%.

From the perspective of the principle of equity and the effect on inequality, the consequences of the tax reform, felt by different categories of taxpayers, are of interest.

Comparând povara fiscală pentru perioadă pre-reformă și post-reformă, vedem că reforma, de fapt, a avut un caracter profund inequitabil. Au fost favorizați acei care sunt relativ puțini, dar au venituri mari sau foarte mari, și sunt defavorizați cei care sunt mulți și au venituri modeste. Diminuarea poverii fiscale din primii ani post-reformă este determinată de două elemente ale reformei: modificarea volumului de scutiri și modificarea cotei de impozitare.

Contribuabilii au resimțit efectul reformei diferit, rezultatele fiind determinate de cuantumul venitului. Astfel, contribuabilii cu venituri mici și medii au beneficiat de reformă, prin efectul obținut din majorarea cuantumului de scutiri, iar contribuabilii cu venituri mari au beneficiat de ambele elemente: majorarea de cuantum de scutiri și diminuarea cotei de impunere fiscală.

În anul 2019, comparativ cu anul 2017, valoarea scutirii totale a crescut de peste 2 ori, de la 12960 lei la 27000 lei. Astfel, diminuarea presiunii fiscale în anul 2019, comparativ cu 2017, se datorează, în primul rând, majorării cuantumului de scutiri (vezi tabelul 4).

Comparing the tax burden for the pre-reform and post-reform period, we see that the reform, in fact, had a deeply inequitable character. Those who are relatively few but have high or very high incomes have been favoured, and those who are many and have modest incomes are disadvantaged. The reduction in the tax burden in the early post-reform years is due to two elements of the reform: the change in the volume of exemptions and the change in the tax rate.

Taxpayers felt the effect of the reform differently, with the results determined by the amount of income. Thus, low- and middle-income taxpayers benefited from the reform through the effect obtained from the increase in the amount of exemptions, while high income taxpayers benefited from both elements: the increase in the amount of exemptions and the decrease in the tax rate.

In 2019, compared to 2017, the value of the total exemption increased more than 2 times, from MDL 12960 to MDL 27000. Thus, the decrease in tax burden in 2019 compared to 2017 is primarily due to the increase in the amount of exemptions (see table 4).

Tabelul 4/Table 4

**Dinamica scutirilor personale și pentru persoane întreținute/
Dynamics of personal and dependant exemptions**

Anul/ Year	Scutirea personală, lei/ Personal exemption, MDL	Scutirea pentru o persoană întreținută, lei/ The exemption for a dependant, MDL	Total scutiri, lei/ Total exemptions, MDL	Creșterea scutirilor totale în raport cu anul 2018 %/Increase in the value of total exemptions compared to 2018 %
2017	10620	2340	12960	-
2018	24000	3000	27000	-
2019	24000	3000	27000	0
2020	24000	3000	27000	0
2021	25200	4500	29700	10
2022	27000	9000	36000	33,3

Sursa: elaborat de autor în baza [8]/Source: developed by the authors based on [8]

Efectul rezultat din majorarea cu 14100 lei (27000-12960) a scutirii totale din anul 2019, față de anul 2017, s-a materializat în diminuarea impozitului achitat cu circa 1684 lei (14040 *12%) per contribuabil. Remarcăm că această reducere a fost resimțită, practic, de fiecare contribuabil, indiferent de volumul venitului. Contribuabilii cu salarii mici au pierdut, din cauza cotei unice de 12%, care era mai mare ca cota de 7% valabilă în perioada pre-reformă, dar au compensat pierderea prin câștigul generat de majorarea scutirilor. Dar per total, au rămas la presiunea fiscală pre-reformă. Mai complicat stau lucrurile cu salariații cu venituri medii și mai mari ca medii. Toți au fost avantajați de majorarea scutirilor, dar introducerea cotei unice i-a dezavantajat pe cei cu venituri medii și i-a avantajat pe cei cu venituri mai mari ca medii.

Dacă comparăm sporul relativ al salariului mediu pe economie și sporul relativ al scutirilor pentru perioada imediat următoare 2019-2022, vedem că salariile au crescut cu un ritm mai accelerat decât

The effect resulting from the increase of MDL 14100 (27000-12960) in the total exemption in 2019, compared to 2017, was to reduce the tax paid by about MDL 1684 (14040 *12%) per taxpayer. We note that this reduction was felt by practically every taxpayer, regardless of the volume of income. Taxpayers with low salaries lost out because of the 12% flat rate, which was higher than the 7% rate applicable in the pre-reform period, but they compensated for the loss by the gain generated by the increase in exemptions. But overall, they remained at the pre-reform tax burden. Things are more complicated for middle-income earners and above. All have benefited from the increase in exemptions, but the introduction of the single rate has disadvantaged middle-income earners and benefited higher middle-income earners.

If we compare the relative increase in the average wage in the economy and the relative increase in exemptions for the immediate period 2019-2022, we see that wages have increased at a faster pace than exemptions, thus the average gross wage has increa-

scutirile, astfel, salariul mediu brut s-a majorat cu circa 44% (10 447,3-7233,7/7333,7), în timp ce valoarea scutirii totale a crescut doar cu 33,3% (tabelul 5). Dacă luăm în calcul că doar o parte din salariați beneficiază de scutiri pentru persoană întreținută, apoi creșterea scutirii personale pentru perioada 2019-2022 este de doar 12,5%. Evident, că în atare circumstanțe se vor pomeni sancționați, în sensul că vor fi supuși unei presiuni fiscale sporite cei care au avut creșteri salariale mai mari de 33,3% sau chiar mai mari de doar 12,5%.

sed by about 44% (10 447.3-7233.7/7333.7), while the amount of the total exemption has increased by only 33.3% (table 5). If we take into account that only a proportion of employees benefit from the personal exemption for dependents, then the increase in the personal exemption is for the period 2019-2022 only 12.5%. Obviously, in such circumstances, those who have had wage increases of more than 33.3% or even more than 12.5% will be penalized in the sense that they will be subject to increased fiscal pressure.

Tabelul 5/Table 5

**Câștigul salarial mediu lunar brut, pentru anii 2017-2022/
Average gross monthly wage for 2017-2022**

Anul 2017/ Year 2017	Anul 2018/ Year 2018	Anul 2019/ Year 2019	Anul 2020/ Year 2020	Anul 2021/ Year 2021	Anul 2022/ Year 2022
5587,4 lei	6268,0 lei	7233,7 lei	7943,0 lei	8979,8 lei	10 447,3

Sursa: elaborat de autor în baza [10]/Source: developed by the authors based on [10]

Putem menționa că evitarea sporirii presiunii fiscale trebuia realizată prin majorarea substanțială și diferențiată a scutirilor acordate. Diminuarea cotei fiscale pentru toți contribuabilii, indiferent de volumul veniturilor obținute, nu respectă principiul echității impunerii fiscale și nu contribuie la reducerea inegalității, dar din contra, duce la majorarea inegalității.

Va purta caracter echitabil doar diminuarea poverii fiscale prin majorarea diferențiată a scutirilor și deducerilor, deoarece se va finaliza cu o diminuare semnificativă a presiunii fiscale pentru cei cu venituri mici și scădere neesențială pentru cei cu venituri mari. Un exemplu parțial în acest sens ar putea servi sistemul fiscal din România, în care, la fel, este cota unică de impunere fiscală, care la capitolul deduceri (scutiri), este mai flexibil ca cel moldovenesc și prevede deduceri diferențiate, în funcție de nivelul veniturilor, iar baza de impozitare cuprinde și venituri (diverse pensii) care sunt omise de către sistemul fiscal autohton [3].

Cu certitudine, cota unică de 12% la impozitul pe venit a avut o contribuție asupra diminuării poverii fiscale, prin segmentul de contribuabili cu venituri salariale mari și foarte mari. Categoria dată de contribuabili a avut de câștigat sub două aspecte. Pe o parte, creșterea scutirilor a diminuat suma impozabilă, iar pe altă parte, cea mai mare parte a venitului trece sub incidența taxei unice de 12%, comparativ cu cea de 18%, care era în vigoare în perioada pre-reformă.

Pentru categoria de contribuabili ordinari, efectul pozitiv al reformei fiscale este unul minuscul. Vedem că atât venitul mediu, cât și impozitul mediu achitat de către un contribuabil în primul an au crescut cu 16,4%. Astfel, dacă în anul 2017 povara fiscală era de 6,77%, în anul 2019 aceasta s-a redus cu doar 0.01 p.p. și a înregistrat cota de 6,76%. Deja în anul 2021 povara fiscală, comparativ cu anul 2017, chiar s-a majorat cu +0.66 p.p., atingând cota de 7,43%. În 2022, povara fiscală pentru categoria de

We can mention that the avoidance of an increase in the tax burden should have been achieved by a substantial and differentiated increase in the exemptions granted. Reducing the tax rate for all taxpayers, irrespective of the amount of income they earn, does not comply with the principle of fair taxation and does not help to reduce inequality, but, on the contrary, increases inequality.

Only a reduction in the tax burden through differentiated increases in exemptions and deductions will be fair, as it will result in a significant reduction in the tax burden for low-income earners and a negligible reduction for high-income earners. A partial example of this could be the Romanian tax system, which also has a single tax rate, which is more flexible in terms of deductions (exemptions) than the Moldovan system and provides for differentiated deductions depending on the level of income, while the tax base also includes income (various pensions) which is omitted by the Moldovan tax system [3].

Certainly, the single 12% income tax rate has contributed to reducing the tax burden, through the segment of taxpayers with high and very high wage incomes. This category of taxpayers has benefited under two aspects. On the one hand, the increase in exemptions has reduced the taxable amount and, on the other, most of the income is subject to the 12% flat tax, compared to the 18% tax that was in force in the pre-reform period.

For ordinary taxpayers, the positive effect of the tax reform is minuscule. We see that both the average income and the average tax paid by a taxpayer in the first year increased by 16.4%. Thus, if in 2017 the tax burden was 6.77%, in 2019 it was reduced by only 0.01 p.p., and recorded a rate of 6.76%. Already in 2021, the tax burden, compared to 2017, even increased by +0.66 p.p., reaching the rate

contribuabili non milionari s-a redus comparativ cu anul 2021, atingând plafonul de 7,14%, dar oricum rămâne a fi superioară perioadei pre-reformă și celei imediat după reformă.

Adevărații beneficiari ai implementării sistemului proporțional de impozitare la cota unică sunt contribuabilii milionari, o categorie care înregistrează o creștere constantă.

În 2017, în Moldova existau 537 de contribuabili cu venituri anuale mai mari de un milion de lei, iar către anul 2022, categoria s-a lărgit semnificativ, ajungând la 4810 persoane. Impactul introducerii cotei unice de impozitare asupra contribuabililor milionari se observă din cifrele care reflectă dinamica veniturilor medii și impozitelor medii achitate. Astfel, venitul mediu obținut a crescut cu peste 53,6% pentru anul 2022, comparativ cu anul 2017, în timp ce impozitul mediu achitat s-a majorat în această perioadă cu doar aproximativ 21,5%.

Prin urmare, reforma fiscală a redus presiunea fiscală pentru contribuabilii milionari încă din primul an de implementare, cu 3,81 puncte procentuale, trecând de la valoarea de 10,3% în ultimul an pre-reformă 2017, la nivelul de 6,49% în anul 2019, primul an post-reformă. Diminuarea poverii fiscale pentru categoria contribuabili milionari este determinată parțial și de modificarea structurii surselor de venit. Datele din tabelul 2 arată că dividendele au crescut în ultimii patru ani cu peste 6 miliarde lei, iar cea mai mare parte din această sumă a fost distribuită unui număr redus de cetățeni, care s-au dovedit a fi din categoria milionarilor. Astfel, cota de impunere de 6% a acestui tip de venituri conduce spre diminuarea mai pronunțată a poverii fiscale atribuită contribuabililor înstăriți, în comparație cu modificarea poverii fiscale pentru contribuabilii ordinari, a căror sursă principală de venit este salariul, care este impozitat la cota de 12%. Către 2022, povara fiscală s-a majorat, atingând nivelul de 8,19%, însă rămâne semnificativ mai mică în comparație cu perioada pre-reformă.

În ultimul an se remarcă o creștere bruscă cu 1,66 puncte procentuale a poverii fiscale, comparativ cu anul precedent 2021. Cauza acestei majorări presupunem a fi creșterea numărului de milionari din contul celor pentru care sursa de venit este salariul, ulterior taxat la cota 12%.

O altă o sursă de venit care a majorat veniturile acestei categorii de contribuabili este locațiunea. Din tabelul 2 observăm că această sursă de venit a crescut în decurs de un an cu 428 mln lei. Pentru o bună parte din această sumă, subiect de raport de locațiune este o persoană fizică și una juridică, iar în acest caz, cota de impunere este, la fel, de 12%.

Dacă comparăm povara fiscală a acestor două categorii de contribuabili (ordinari și milionari) în anul 2017 și anul 2022, observăm că sistemul fiscal are un caracter echitabil în perioada pre-reformă, astfel că cel cu venituri mari suportă o povară fiscală

de 7.43%. În 2022, taxul pentru categoria de non-milionari a scăzut comparativ cu 2021, atingând plafonul de 7.14%, dar este încă mai ridicat decât în perioada pre-reformă și imediat post-reformă.

Beneficiarii reali ai implementării sistemului proporțional de impozitare sunt contribuabilii milionari, o categorie care crește constant.

În 2017, în Moldova existau 537 de contribuabili cu venituri anuale mai mari de un milion de lei, iar către anul 2022, categoria s-a lărgit semnificativ, ajungând la 4810 persoane. Impactul introducerii cotei unice de impozitare asupra contribuabililor milionari se observă din cifrele care reflectă dinamica veniturilor medii și impozitelor medii achitate. Astfel, venitul mediu obținut a crescut cu peste 53,6% pentru anul 2022, comparativ cu anul 2017, în timp ce impozitul mediu achitat s-a majorat în această perioadă cu doar aproximativ 21,5%.

Prin urmare, reforma fiscală a redus presiunea fiscală pentru contribuabilii milionari încă din primul an de implementare, cu 3,81 puncte procentuale, trecând de la valoarea de 10,3% în ultimul an pre-reformă 2017, la nivelul de 6,49% în anul 2019, primul an post-reformă. Diminuarea poverii fiscale pentru categoria contribuabili milionari este determinată parțial și de modificarea structurii surselor de venit. Datele din tabelul 2 arată că dividendele au crescut în ultimii patru ani cu peste 6 miliarde lei, iar cea mai mare parte din această sumă a fost distribuită unui număr redus de cetățeni, care s-au dovedit a fi din categoria milionarilor. Astfel, cota de impunere de 6% a acestui tip de venituri conduce spre diminuarea mai pronunțată a poverii fiscale atribuită contribuabililor înstăriți, în comparație cu modificarea poverii fiscale pentru contribuabilii ordinari, a căror sursă principală de venit este salariul, care este impozitat la cota de 12%. Către 2022, povara fiscală s-a majorat, atingând nivelul de 8,19%, însă rămâne semnificativ mai mică în comparație cu perioada pre-reformă.

În ultimul an se remarcă o creștere bruscă cu 1,66 puncte procentuale a poverii fiscale, comparativ cu anul precedent 2021. Cauza acestei majorări presupunem a fi creșterea numărului de milionari din contul celor pentru care sursa de venit este salariul, ulterior taxat la cota 12%.

O altă o sursă de venit care a majorat veniturile acestei categorii de contribuabili este locațiunea. Din tabelul 2 observăm că această sursă de venit a crescut în decurs de un an cu 428 mln lei. Pentru o bună parte din această sumă, subiect de raport de locațiune este o persoană fizică și una juridică, iar în acest caz, cota de impunere este, la fel, de 12%.

Dacă comparăm povara fiscală a acestor două categorii de contribuabili (ordinari și milionari) în anul 2017 și anul 2022, observăm că sistemul fiscal are un caracter echitabil în perioada pre-reformă, astfel că cel cu venituri mari suportă o povară fiscală

mai mare și este profund inequitabil în anii post-reformă. Cei cu venituri modeste au ajuns să achite statului o parte mai mare din venituri față de cei cu venituri înalte, or, un **sistem fiscal echitabil** presupune exact contrariul [6].

Concluzii

Rezultatele cercetării au demonstrat că există o legătură de cauzalitate între degradarea indicatorilor de inegalitate și actualul sistem fiscal al Republicii Moldova. În particular, efecte nocive asupra inegalității au prevederile referitoare la cotele diferențiate de impozitare a diferitor tipuri de venituri. Astfel, o serie de venituri care sunt obținute de un număr relativ restrâns de contribuabili, care fac parte din categoria celor înstăriți, sunt taxate la cote mai mici decât cota de impozitare valabilă pentru venitul obținut din salariu, care, de fapt, este sursa principală de venit pentru majoritatea cetățenilor țării. De asemenea, creșterea inegalității este rezultatul introducerii cotei unice de impozitare. Astfel, indiferent de volumul venitului obținut, cota de impozitare este aceeași pentru toți, acțiune ce contravine principiului echității în impunerea fiscală, potrivit căruia, o impozitare fiscală echitabilă este atunci când cel care beneficiază de venituri mai mari, achită comunității o parte mai mare din venit, sub formă de impozit.

Spre final, apare fireasca întrebare – ce soluții ar putea fi propuse pentru revizuirea actualei politici fiscale a statului, în vederea restabilirii echității fiscale și diminuării inegalității economice? În cele ce urmează, găsiți unele soluții propuse de autor, pentru îmbunătățirea situației actuale:

1. Renunțarea la sistemul proporțional de impozitare și revenirea la sistemul progresiv. Toate țările cu nivel de dezvoltare înalt și nivel de inegalitate redus au un sistem progresiv de impozitare a veniturilor. Doar câteva țări europene, printre care: România, Bulgaria, Rusia, Bielorussia, Țările Baltice, au sistemul proporțional de impunere fiscală, dar cu toate acestea, ele nu fac parte din categoria țărilor care pot servi drept model de referință pentru dezvoltarea economică și socială. Mai mult ca atât, unele țări (România) deja și intenționează să treacă la sistemul progresiv de impunere fiscală;
2. Introducerea unor scutiri și deduceri fiscale diferențiate, care ar diminua semnificativ venitul impozabil, astfel ca povara fiscală finală să fie diferențiată, chiar dacă contribuabilii se încadrează în aceleași cote de impozitare, care nu ar favoriza segmentul de contribuabili bogați;
3. Diferențierea cotei de impunere în funcție de sursa de venit, astfel ca venitul obținut din surse salariale să nu fie supus unei presiuni fiscale mult mai mari decât veniturile obținute din surse non-salariale. Astfel, veniturile obținute din dividende și locațiune să fie taxate la cota minimă valabilă pentru venitul salarial. În

the pre-reform period, so that the high-income taxpayer bears a higher tax burden and is deeply unfair in the post-reform years. Those with modest incomes ended up paying a higher share of their income to the state than those with high incomes, yet a **fair tax system implies** exactly the opposite [6].

Conclusions

The results of the research demonstrated that there is a causal link between the deterioration of inequality indicators and the current tax system of the Republic of Moldova. In particular, the provisions on differentiated tax rates for different types of income have harmful effects on inequality. Thus, a number of incomes earned by a relatively small number of taxpayers, who belong to the category of the wealthy, are taxed at lower rates than the tax rate applicable to income from wages, which is in fact the main source of income for the majority of the country's citizens. The increase in inequality is also the result of the introduction of flat tax rates. Thus, regardless of the amount of income earned, the tax rate is the same for all, which is contrary to the principle of fairness in taxation, according to which fair taxation is when the person with the higher income pays a higher share of the income to the community in the form of tax.

Finally, the natural question arises – what solutions could be proposed to revise the current state tax policy in order to restore tax fairness and reduce economic inequality? In the following, you will find some solutions proposed by the author to improve the current situation:

1. Abandon the proportional system of taxation and return to the progressive system. All countries with high levels of development and low levels of inequality have a progressive income tax system. Only a few European countries, including Romania, Bulgaria, Russia, Belarus and the Baltic States, have a proportional tax system, but they are not, however, among the countries that can serve as a reference model for economic and social development. Moreover, some countries (Romania) are already planning to switch to a progressive tax system;
2. The introduction of differentiated tax exemptions and deductions, which would significantly reduce taxable income, so that the final tax burden is differentiated even if taxpayers fell within the same tax rates, which would not favor the richer segment of taxpayers;
3. Differentiating the tax rate according to the source of income, so that income from wage sources is not subject to a much higher tax burden than income from non-wage sources.

România, începând cu anul 2023, impozitul pentru venitul obținut din chirie este taxat la cota unică de 10% [9];

4. Diferențierea cotei fiscale nu doar în funcție de sursa de venit, dar și de valoarea venitului. Nu este tocmai echitabil când un venit modest obținut din dividend, locațiune sau dobândă, este taxat la cotă similară cu un venit foarte mare.

Aceste măsuri trebuie luate la pachet, astfel vor fi protejați contribuabilii cu venituri non-salariale moderate și vor fi taxați mai aspru contribuabilii cu venituri non-salariale mari sau foarte mari.

Thus, income from dividends and rental income should be taxed at the minimum rate applicable to wage income. In Romania, as of 2023, the tax on rental income began to be levied at the flat rate of 10% [9];

4. Differentiating the tax rate not only according to the source of income but also according to the amount of income. It is not exactly fair when a modest income from dividends, rent or interest is taxed at a similar rate to a very high income.

These measures should be taken as a package, so that taxpayers with moderate non-wage income are protected and taxpayers with high or very high non-wage income are taxed more heavily.

Bibliografie/Bibliography:

1. OSTRY, Jonathan D., BERG, Andrew, TSANGARIDES, Charalambos G. Redistribution, Inequality and Growth [online]. IMF STAFF DISCUSSION NOTE. 2014 [accesat 20.09.2023]. Disponibil: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/sdn/2014/sdn1402.pdf>
2. ROJCO, Anatolii, HEGHEA, Ecaterina. Inegalitatea nivelului și condițiilor de trai ale populației urbane și rurale din Republica Moldova și măsurile de reducere a acesteia. In: *Creșterea economică în condițiile globalizării*: conf. șt. intern., ed. a 15-a, Chișinău, 15-16 octombrie 2021. Chișinău: INCE, 2021, vol. 2, pp. 324-331. ISBN 978-9975-3529-7-0.
3. SERDUNI, Serghei. Impozitarea echitabilă a persoanelor fizice ca factor de dezvoltare a societății. In: *Strategii și politici de management în economia contemporană*: conf. șt. intern., ed. a 6-a, Chișinău, 26-27 martie 2021. Chișinău: ASEM, 2021, pp. 265-270. ISBN 978-9975-155-20-5.
4. SERDUNI, Serghei. Reforma fiscală prin prisma echității sociale. In: *Strategii și politici de management în economia contemporană* [online]: conf. șt. intern., ed. 8-a, Chișinău, 24-25 mai 2023. Chișinău: ASEM, 2023, pp. 229-236. ISBN 978-9975-147-99-6 (PDF). Disponibil: <https://doi.org/10.53486/icspm2023.35>
5. CENTRAL ANALITIC INDEPENDENT „EXPERT-GRUP”. *Raport de stare a țării, 2019*. [online] [accesat 09.09.2023]. Disponibil: https://www.expegrup.org/media/k2/attachments/Raport_2019_ro_compilat.pdf
6. ЕРЕМЕНКО, Е. А. Об определении налоговой справедливости: теоретические поиски и практический смысл. *Финансы*. 2017, № 7, сс. 60–62.
7. *Serviciul Fiscal de Stat al Republicii Moldova* [online] [accesat 09.09.2023]. Disponibil: <https://sfs.md/ro/stiri/rezultatele-receptionarii-declaratiilor-cu-privire-la-impozitul-pe-venit-pentru-anul-2019,2020,2021,2022>
8. Codul fiscal al Republicii Moldova: Nr. 1163 din 24.04.1997. *Serviciul Fiscal de Stat al Republicii Moldova* [online] [accesat 09.09.2023]. Disponibil: <https://sfs.md/ro/pagina/codul-fiscal>
9. *Cum va fi 2023 pentru taxe și impozite. Pentru prima dată se introduce impozitul pe bacșiș* [online] [accesat 09.09.2023]. Disponibil: <https://romania.europalibera.org/a/modificari-fiscale-2023-taxe-si-impozite/32205430.html>
10. BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ AL REPUBLICII MOLDOVA. *Banca de date statistice* [online] [accesat 09.09.2023]. Disponibil https://statbank.statistica.md/PxWeb/pxweb/ro/30%20Statistica%20sociala/30%20Statistica%20sociala__04%20NIV__NIV070/NIV071200.px/table/tableViewLayout2/
11. WORLD BANK. *World Development Indicators: Distribution of income or consumption* [online] [accesat 09.09.2023]. Disponibil: <https://wdi.worldbank.org/table/1.3>